

PAGAL NACIONALINĘ MAISTO KOKYBĖS SISTEMĄ PAGAMINTOS MĖSOS IR JOS PUSGAMINIŲ BEI GAMINIŲ SPECIFIKACIJA

I SKYRIUS BENDRIEJI REIKALAVIMAI

1. Pagal nacionalinę maisto kokybės sistemą pagamintos mėsos ir jos pusgaminių bei gaminių specifikacija (toliau – specifikacija) taikoma fiziniams ir juridiniams asmenims, auginantiems, skerdziantiems galvijus, kiaules ir (arba) avis (toliau – gyvuliai), atliekantiems skerdenų sudalijimą ir išpjaustymą bei tiekiantiems rinkai šviežią mėsą ir iš jos pagamintus pusgaminius ir mėsos gaminius Taisyklių nustatyta tvarka, bei sertifikavimo įstaigoms, atliekančioms sertifikavimą ir priežiūrą pagal Taisykles.

2. Specifikacija reglamentuoja minimalius gyvulių auginimo (laikymo ir jų priežiūros), skerdimą, skerdenų sudalijimo ir (arba) išpjaustymo, NKP mėsos ir jos pusgaminių, gaminių gamybos reikalavimus bei kokybės rodiklius.

3. Ūkyje, gaminančiame ir tiekiančiame rinkai NKP mėsą ir (ar) pusgaminius, ir (ar) mėsos gaminius, įprastiniu gamybos būdu auginami tokios pat rūšies gyvuliai turi būti laikomi atskiruose tvartuose nuo NKP mėsai auginamų gyvulių.

4. Ūkio subjektas privalo tvarkyti NKP mėsos ir (arba) mėsos pusgaminių ir (arba) mėsos gaminių pardavimo apskaitą, kurioje būtų nurodyti pagamintos ir parduotos arba supirktos NKP mėsos ir (arba) pagamintų ir parduotų NKP mėsos gaminių kiekiai, bei metinius duomenis teikti sertifikavimo įstaigai. Jei ūkio subjektas iš savo tvarkomos apskaitos dokumentų šių duomenų pateikti negali, jis pildo ir sertifikavimo įstaigai pateikia Taisyklių 10 priede nurodytą 2 lentelę „Pagal nacionalinę maisto kokybės sistemą pagamintų produktų apskaitos žurnalas“.

II SKYRIUS GYVULIŲ AUGINIMO SPECIALIEJI REIKALAVIMAI

5. NKP mėsos pusgaminiais ir gaminiams gaminti naudojama mėsa auginamų gyvulių, išskyrus bulius reproduktorius, paršavedes, kuilius reproduktorius, ėriavedes ir avinus reproduktorius.

6. Mėšlo ir (ar) srutų skleidimo plotas, reikalingas vieno sutartinio gyvulio susidarančiam mėšlui ir srutomis paskleisti, kuris nustatytas Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio

ministro 2005 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. D1-367/3D-342 „Dėl Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų aprašo patvirtinimo“, priede, turi būti bent 10 proc. didesnis.

7. Ūkio subjektas, auginantis gyvulius, turi atitikti bent vieną iš šių kriterijų:

7.1. šiltuoju metų laikotarpiu kuo ilgiau, bet ne mažiau kaip 120 dienų per metus, galvijai ir avys turi būti laikomi lauke. Gyvuliai turi būti nuolat aprūpinti vandeniu, būtina sudaryti sąlygas pasislėpti pavėsyje;

7.2. turi būti įdiegęs technologijas, mažinančias šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) emisijas: mėšlidės dengiamos tentais arba kitokios rūšies dangomis, skirtomis mėšlidėms uždengti, ir (ar) naudojama gerųjų bakterijų laistymo įranga, ir (ar) srutų rūgštinimo įranga, ir (ar) šildymo ir ventiliavimo sistemos (su rūko sistemomis, oro biofiltrais);

7.3. naudoti technologijas (bioreaktorius), skirtas mėšlo ir kitų ūkyje susidarančių gamybinių atliekų panaudojimui: komposto gamybą (aerobinis perdirbimas) arba biodujų gamybą.

8. Penimų kiaulių garde grindų plotas vienai penimai kiaulei turi būti ne mažiau kaip 10 proc. didesnis, nei nustatyta Kiaulių gerovės reikalavimuose, patvirtintuose Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2019 m. rugsėjo 20 d. įsakymu Nr. B1-687 „Dėl Kiaulių gerovės reikalavimų patvirtinimo“.

9. Gyvuliai turi būti šeriami visaverčiais pašarais, atitinkančiais jų amžių, rūšį bei paskirtį. Ne mažiau kaip 70 proc. pašarinių grūdų turi būti gauti trumposiomis grandinėmis (iš tos pačios teritorijos, kurioje vyksta visi NKP gamybos etapai) ir tai įrodyta dokumentais.

10. Gaminant pašarus, draudžiama naudoti gyvūninius produktus ir žaliavas, išskyrus pieną, pieno miltelius, nugriebtą pieną, nugriebto pieno miltelius, pasukas, pasukų miltelius, išrūgas, išrūgų miltelius, pieno baltymų koncentratą, kazeiną, kazeinatus ir laktozę. Įvairių rūšių augalinių aliejų galima įterpti ne daugiau kaip 4 proc. Šeriant kiaules galima naudoti žuvų miltus, išskyrus paskutinius 2 mėn. iki skerdimo.

11. Ganiavos laikotarpiu žalieji pašarai galvijams ir avims turi sudaryti ne mažiau kaip 80 proc., o kombinuotieji pašarai – ne daugiau kaip 20 proc. raciono energinės vertės.

12. Gyvulių gydymas ir ligų prevencija. Antibiotikai gyvuliams gali būti duodami tik gydymo ar infekcijų kontrolės tikslais, tik paskyrus veterinarijos gydytojui, ir juos naudojant tikslingai (tinkama vaisto dozė, racionalus vartojimo būdas) bei tvarkant veterinarinės medicinos produktų ir vaistinių pašarų, įsigytų pagal veterinarijos gydytojų receptus ir sunaudotų maistiniams gyvūnams, apskaitos žurnalą, vadovaujantis Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2003 m. balandžio 18 d. įsakymu Nr. B1-390 „Dėl veterinarinės medicinos produktų ir vaistinių pašarų, naudojamų maistiniams gyvūnams, apskaitos ir naudojimo kontrolės“.

13. Gyvulių auginimo trukmė:

13.1. kiaulių – ne trumpesnė nei 5 mėn.;

13.2. galvijų, išskyrus karves – ne ilgesnė nei 24 mėn.;

13.3. ėriukų – ne trumpesnė nei 6 mėn.;

13.4. avių – ne ilgesnė nei 24 mėn.

III SKYRIUS

GYVULIŲ SKERDIMO IR MĖSOS ŽALIAVOS SPECIALIEJI REIKALAVIMAI

14. Veterinarijos gydytojas patikrina atvežtų skersti gyvulių sveikatos būklės dokumentus, tapatybę, apžiūri gyvulius ir išduoda leidimą skersti.

15. Apsvaigintiems gyvuliams turi būti nedelsiant nuleidžiamas kraujas.

16. Po skerdimo gyvulių skerdenos turi būti atšaldomos iki ne aukštesnės kaip +7°C skerdenų vidinės temperatūros.

17. Atšaldytos mėsos pH praėjus 24 val. po skerdimo turi būti 5,6–6,2.

18. Skerdenos ir skerdenų dalys turi atitikti šiuos reikalavimus:

18.1. galvijų:

18.1.1. pagal skerdenos profilių, ypač jos pagrindinių dalių (šlaunų, nugaros, menčių), išsivystymą atitinka E, U, R arba O raumeningumo klasę; ir

18.1.2. pagal riebalinį sluoksnį atitinka 2 arba 3 riebumo klasę;

18.2. kiaulių pagal raumeningumą atitinka S, E ar U raumeningumo klasę.

19. Rinkai tiekama šviežia brandinta jautiena turi būti brandinta ne trumpiau kaip 15 parų, šviežia brandinta aviena – ne trumpiau kaip 7 paras.

IV SKYRIUS

NKP MĖSOS PUSGAMINIŲ GAMYBOS SPECIALIEJI REIKALAVIMAI

20. NKP mėsos pusgaminų gamyboje žaliavos, sertifikuotos pagal Taisykles arba pagal Ekologinio žemės ūkio taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2000 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 375 „Dėl Ekologinio žemės ūkio taisyklių patvirtinimo“ (toliau – ekologinio ūkio taisyklės), turi sudaryti ne mažiau kaip 70 proc. ir tai turi būti įrodyta dokumentais.

21. NKP mėsos pusgaminų gamyboje negali būti naudojamos šios sudedamosios dalys:

21.1. mechaniškai atskirta mėsa, net jeigu ir atitinka smulkintai mėsai nustatytus mikrobiologinius kriterijus;

21.2. užpildai ir baltyminiai mėsos pakaitalai;

21.3. maisto priedai: nitritai ir nitratai (pusgaminiams, skirtiems kepti ar tiekiamų rinkai su kepimą, kaip apdorojimo būdą, apibūdinančiais žodžiais, piešiniais bei grafiniais ženklais), aromato ir skonio stiprikliai, dažikliai;

21.4. žaliavos, kurių sudėtyje yra, kurios susideda arba yra pagamintos iš GMO. Šioje specifikacijoje vartojama GMO sąvoka yra apibrėžta Lietuvos Respublikos genetiškai modifikuotų organizmų įstatyme.

V SKYRIUS

NKP MĖSOS GAMINIŲ GAMYBOS SPECIALIEJI REIKALAVIMAI

22. NKP mėsos gaminių gamyboje žaliavos, sertifikuotos pagal Taisykles arba pagal ekologinio ūkio taisykles, turi sudaryti ne mažiau kaip 70 proc. ir tai turi būti įrodyta dokumentais.

23. NKP mėsos gaminiai turi atitikti ne žemesnius kaip Mėsos gaminių techninio reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. vasario 9 d. įsakymu Nr. 3D-78 „Dėl Mėsos gaminių techninio reglamento patvirtinimo ir žemės ūkio ministro 2003 m. gruodžio 29 d. įsakymo Nr. 3D-560 pripažinimo netekusiu galios“, nustatytus aukščiausios rūšies mėsos gaminių kokybės reikalavimus.

24. NKP mėsos gaminių sudėtyje negali būti aromato ir skonio stipriklių, dažiklių.

25. Draudžiama naudoti žaliavas, kurių sudėtyje yra, kurios susideda arba yra pagamintos iš GMO.

VI SKYRIUS

PAPILDOMI REIKALAVIMAI PRODUKTAMS ŽENKLINTI ŽENKLU „KOKYBĖ“

26. Ūkio subjektas turi užtikrinti vienos iš šių sąlygų įvykdymą:

26.1. šiltuoju metų laikotarpiu kuo ilgiau, bet ne trumpiau kaip 120 dienų per metus, galvijai ir avys turi būti laikomi lauke. Gyvuliai turi būti nuolat aprūpinami vandeniu, būtina sudaryti sąlygas pasislėpti pavėsyje; arba

26.2. tvarte laikomi galvijai turi būti ne trumpiau kaip 120 dienų per metus išleidžiami į atvirą erdvę (mociono aikšteles (diendaržius), ganyklas) ir jiems teikiama šviežiai nupjauta žolė pašarui.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-224](#), 2023-04-05, paskelbta TAR 2023-04-05, i. k. 2023-06543

27. Gyvulių gydymas ir ligų prevencija. Po gydymo veterinariniais vaistais, išlaukos laikotarpis iki skerdimo turi būti bent 2/3 ilgesnis už nustatytą tam preparatui, bet ne mažiau kaip 10 dienų iki skerdimo gyvuliai negali būti gydomi veterinariniais vaistais.

28. NKP mėsos pusgaminių ir gaminių sudėtyje negali būti sausų mėsos baltymų produktų.

29. NKP mėsos pusgaminių ir gaminių gamyboje konservanto nitrito leidžiama dėti ne daugiau kaip 3/4 teisės aktuose konkreitiems mėsos gaminiams nustatyto kiekio.

30. NKP mėsos pusgaminių ir gaminių gamybai ne mažiau kaip 70 proc. naudojamų mėsos kilmės sudedamųjų dalių turi būti sertifikuotos ženklu „Kokybė“ arba pagal ekologinio ūkio taisykles ir tai turi būti įrodyta dokumentais.

31. Gaminant NKP mėsos gaminius, naudojami ilgalaikio mėsos sūdymo, brandinimo, vytinimo būdai, rūkymui naudojamos tik cheminėmis medžiagomis neapdorotos natūralios medžiagos (malkos, pjuvenos).
